

Burgerschap op de Basisschool

inspiratie
lesmateriaal
voorbeelden

Tangram bij 'Burgerschap op de basisschool'

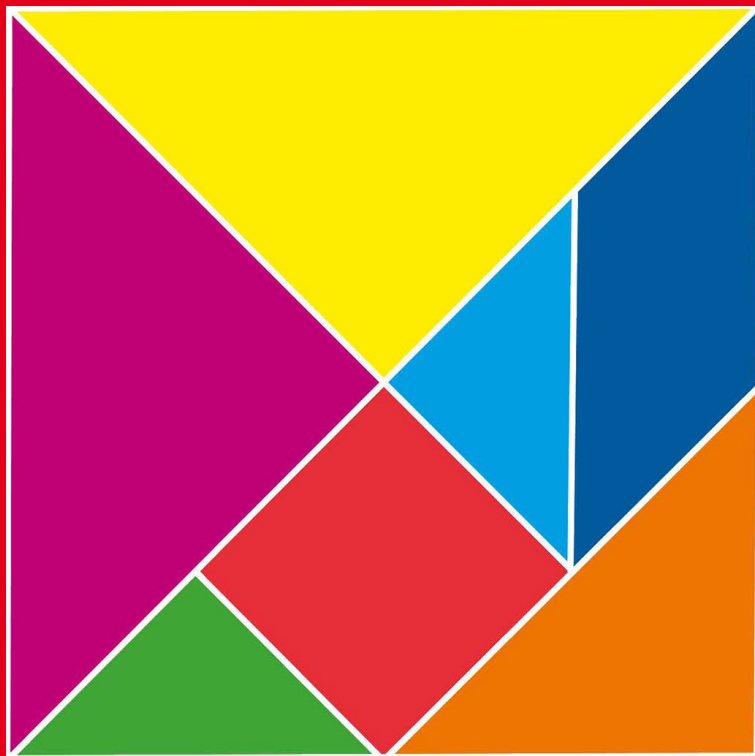
Een Tangram is een Chinese puzzel die bestaat uit 7 basisfiguren, zogenaamde tans. Deze zeven tans vormen samen een vierkant zoals hiernaast. Je kunt de tans zo ordenen dat ze steeds weer een nieuwe figuur voorstellen.

Het tangramspel (in het Chinees "Ch'i Ch'iao pan) wordt ook wel "zevenslimbord" of "wijsheidsbord" genoemd en dateert uit 740-330 v.Chr. Een tangram spreekt de vaardigheden oplossingsgericht denken, logica, creativiteit, wiskunde, perceptueel redeneren, fijne motoriek en visueel-ruimtelijke vaardigheden aan.

Tangram en Burgerschap

Een Tangram symboliseert het burgerschapsonderwijs. De vaste onderdelen (tans) vormen duidelijke kaders. Maar er is ook vrijheid om met deze tans een eigen vorm te bepalen. Net zoals de vrijheid van onderwijs de school de gelegenheid biedt het onderwijs af te stemmen op de leef- en omgangswereld binnen jouw school met jouw aanpak voor jouw leerlingen. Zo vormt de school de ware oefenplaats. Als bestuurder, schoolleider en leerkracht wordt je aan de hand van de tangram uitgedaagd om op zoek te gaan naar de vorm in het onderwijsaanbod dat bij jou past.

De weg naar goed burgerschapsonderwijs kan zodoende variëren van school tot school.

Bouw je eigen verhaal!

Gebruiksaanwijzing

Deze Tangram biedt een mogelijkheid om actief met burgerschapsvorming aan de slag te gaan. Leerlingen krijgen inzicht in welke mogelijke (karakter)eigenschappen invulling kunnen geven aan de basiswaarden van onze samenleving. Aan de hand van het vormen van figuren die een positieve eigenschap uitbeelden, geef je de mogelijkheid om hier met je leerlingen over in gesprek te gaan.

Doelgroep

Dit spel is geschikt om op school te spelen, voor kinderen vanaf groep 1 om hen kennis te laten maken met verschillende aspecten van burgerschap door het laten leggen van de figuren. De spelvorm zoals hieronder beschreven is voor zowel kinderen vanaf circa 8 jaar als volwassenen geschikt in een groepsvorm van minimaal 2 tot maximaal 4 personen. Als je wilt dat je leerlingen ook met elkaar in gesprek gaan, kun je er als leerkracht het beste voor zorgen dat je niet het middelpunt van het gesprek bent.

Doel van het spel

Het werken met deze Tangram is een middel om de volgende doelen na te streven:

- Kinderen leren welke eigenschappen een (positieve) bijdrage kunnen leveren aan samenleven met elkaar.
- Kinderen leren welke eigenschappen ze zelf hebben en welke ze kunnen ontwikkelen door met elkaar in gesprek te gaan.
- Kinderen oefenen met burgerschapsvorming, het spel maakt expliciet meer duiding aan wat burgerschap is.

Spelregels

Als je met leerlingen een persoonlijk gesprek gaat voeren over bepaalde persoonlijke eigenschappen is het van belang dat zij zich prettig voelen. Spreek daarom voorafgaand een aantal regels af:

- Je laat elkaar uitpraten
- Je lacht niemand uit
- Je kwetst niemand met opzet
- Je valt iemand niet aan op iets wat diegene zegt
- Als iets niet duidelijk is, vraag je het.

Bouw je eigen verhaal!

Spel 1

Geef je leerlingen het bijgevoegde voorbeeldblad en laat hen met de tangram een figuur leggen die een bepaalde eigenschap uitbeeldt. Vraag hen te beschrijven wat deze eigenschap voor hen betekent, waarom ze de eigenschap belangrijk vinden en of en wanneer ze deze eigenschap toepassen. Gebruik onderstaande vragen om een open gesprek aan te moedigen tussen de leerlingen onderling.

- Wat vind jij / jullie van deze eigenschap?
- Wanneer heb of ben jij deze eigenschap?
- Ken je andere kinderen die deze eigenschap ook hebben?
- Hoe kunnen wij deze eigenschap van jou in de groep / school zien?
- Wat heb je nodig om deze eigenschap nog meer te laten zien?
- Stel, je bent of hebt heel veel van deze eigenschap: wat betekent dit voor jezelf en voor je meester/juffrouw, voor je klasgenoten?

Wanneer andere leerlingen zich niet zo voelen aangesproken, kan dit ook een aanknopingspunt zijn voor een gesprekje door vragen te stellen als:

- Kun je vertellen waarom je denkt dat je deze eigenschap niet hebt?
- Zou je anders zijn als je deze eigenschap wel hebt en wat betekent dit voor de mensen en omgeving om je heen? Hoe dan?
- Zou je deze eigenschap willen hebben? Wat betekent dit voor de mensen en omgeving om je heen? Waarom zou je de eigenschap juist wel willen hebben/waarom juist niet?

Bouw je eigen verhaal!

Spel 2

Laat kinderen een eigen figuur leggen en kiezen uit een andere eigenschap dan die op het voorbeeldblad staan. Misschien kunnen ze zelf een mooie eigenschap bedenken of ze kunnen ook kiezen uit:

Om fijn samen te kunnen leven, heb ik het nodig dat ik ... ben:

▪ Avontuurlijk	▪ Behendig	▪ Behulpzaam
▪ Belangstellend	▪ Bescheiden	▪ Betrouwbaar
▪ Dromerig	▪ Eerlijk	▪ Geduldig
▪ Gehoorzaam	▪ Gevoelig	▪ Gezellig
▪ Grappig	▪ Gul	▪ Handig
▪ Kieskeurig	▪ Knap	▪ Mooi
▪ Netjes	▪ Open	▪ Ordelijk
▪ Precies	▪ Rustig	▪ Serieus
▪ Snel	▪ Spontaan	▪ Sterk
▪ Tevreden	▪ Voorzichtig	▪ Vriendelijk
▪ Vrolijk	▪ Wijs	▪ Zelfstandig

Tot slot

Namens de projectgroep 'Burgerschap op de basisschool' wensen we jullie veel plezier met dit materiaal!

Bouw je eigen verhaal!

Blijf op de hoogte en volg ons op sociale media!

Optimistisch 	Aardig 	Blij
Dapper 	Creatief 	Sociaal
Lief 	Sportief 	Zorgzaam
IJverig 	Dankbaar 	Nieuwsgierig